

Temat : Międzynarodowe prawo humanitarne

Uczeń:

- wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarne
- wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie,
- wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, takich jak Polski Czerwony Krzyż,
- identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków.

Zagadnienia do lekcji:

1. Konwencje genewskie i protokoły dodatkowe.
2. Ograniczenia w prowadzeniu walki zbrojnej.
3. Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca.
4. Ochrona dóbr kultury.

1. Zapoznaj się z tematem – podręcznik s. 126, lub

<https://epodreczniki.pl/a/miedzynarodowe-prawo-humanitarne/D12rfNGbW>

2. Przeczytaj notatkę

A. Historia Prawa Humanitarnego.

- a) w 1856 roku powstała Deklaracja paryska regulująca prawa wojny morskiej;
- b) w 1859 roku szwajcarski społecznik **Henry Dunant**, widząc ogrom cierpienia żołnierzy w krwawej bitwie pod Solferino, zorganizował pomoc rannym;
- c) w 1863 roku Dunant utworzył Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (MKCK);
- d) 22 sierpnia 1864 roku podpisano Konwencję Genewską, zapewniała ona pomoc żołnierzom rannym na polu walki;

B. Podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego:

- zabronione jest stosowanie broni które powodują zbędne cierpienia lub nadmierne straty w środowisku
- ludność cywilna nie powinna być przedmiotem ataków wojskowych
- zabronione jest zabijanie lub ranienie przeciwnika poddającego się lub niezdolnego do walki
- osoby które nie uczestniczą w walce mają prawo do poszanowania ich życia
- ranni i chorzy powinni być ewakuowani z pola walki
- każdej osobie przysługują podstawowe gwarancje sądowe nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za czyn którego nie pop

C. Najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego:

a) **Konwencja Genewska z 1864 roku** „W sprawie polepszenia losu rannych wojskowych w armiach w polu będących”

b) Cztery Konwencje Genewskie z 1949 roku:

I. O polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych,

II. O polepszeniu losu rannych, chorych i rozbitków zbrojnych na morzu,

III. O traktowaniu jeńców wojennych,

IV. O ochronie osób cywilnych podczas wojny

c) **Dwa protokoły dodatkowe z 1977 roku** do Konwencji Genewskich z 1949 roku, które wzmacniają ochronę ofiar konfliktów zbrojnych

d) **Konwencja Genewska z 1980 roku** o zakazie lub ograniczeniu używania pewnych broni konwencjonalnych, które mogą być uważane za powodujące nadmierne cierpienia lub mające niekontrolowane skutki.

D. Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca

Międzynarodowy Czerwony Krzyż zajmuje się:

- ❖ ochroną praw człowieka w czasie konfliktów zbrojnych.
- ❖ Zapewnianiem skuteczności przepisów prawa międzynarodowego, mających na celu ochronę określonych kategorii osób przed skutkami działań wojennych, a także dla rozwoju humanitarnego prawa konfliktów zbrojnych.
- ❖ prowadzeniem szerokiej akcji pomocy ofiarom wojny
- ❖ szukaniem zaginionych, oraz doskonaleniem przepisów prawa.
- ❖ ochroną więźniów politycznych

Zasady działania:

1. Humanitaryzm
2. Bezstronność
3. Neutralność
4. Niezależność
5. Dobrowolność
6. Jedność
7. Powszechność (uniwersalność)

Znaki Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca

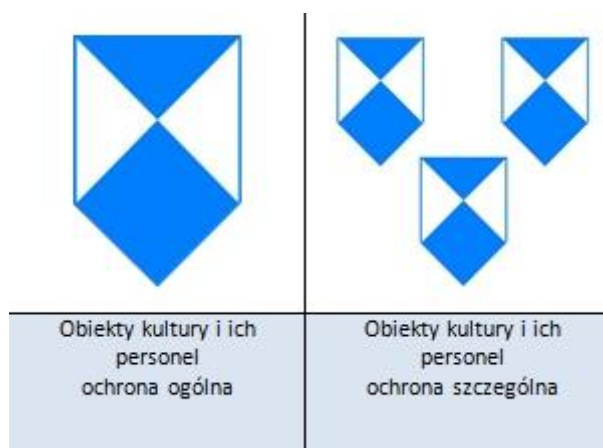
			
Czerwonego Krzyża	Czerwonego Półksiężyca	Czerwonego Kryształu	Znak Polskiego Czerwonego Krzyża

E. Ochrona dóbr kultury.

Podstawowe zasady ochrony dóbr kultury na świecie określa *Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego*, podpisana w Hadze 14 maja 1954 r. Zgodnie z treścią tego dokumentu, dobrem kulturalnym są, bez względu na ich pochodzenie oraz osobę ich właściciela:

- dobra ruchome lub nieruchome, które mają wielką wagę dla dziedzictwa kulturalnego narodu, na przykład zabytki architektury, sztuki lub historii, zarówno religijne, jak i świeckie; stanowiska archeologiczne; zespoły budowlane o znaczeniu historycznym lub artystycznym; dzieła sztuki, rękopisy, książki i inne przedmioty o znaczeniu artystycznym, historycznym lub archeologicznym, jak również zbiory naukowe i ważne zbiory książek, archiwaliów lub reprodukcji wyżej określonych dóbr;
- gmachy, których zasadniczym i stosowanym w praktyce przeznaczeniem jest przechowywanie lub wystawianie dóbr kulturalnych ruchomych, na przykład muzea, biblioteki, składnice archiwalne, jak również schrony mające na celu przechowywanie (w razie konfliktu zbrojnego) dóbr kulturalnych ruchomych;
- ośrodki zabytkowe obejmujące znaczną ilość ruchomych lub nieruchomych dóbr kulturalnych oraz gmachów je przechowujących lub wystawiających.

Dobra kultury mogą być oznaczone znakiem rozpoznawczym ułatwiającym ich identyfikację. Jest nim tarcza skierowana ostrzem w dół, podzielona wzdłuż przekątnych na 4 pola, 2 błękitne i 2 białe (tarcza herbowa złożona z błękitnego kwadratu, którego jeden z kątów tworzy ostrze tarczy, oraz umieszczonego nad nim błękitnego trójkąta, rozgraniczonych po każdej stronie białym trójkątem)

Znaki rozpoznawcze dóbr kultury objętych ochroną

Dodatkowe materiały (dla chętnych) :

Informacje o Polskim Czerwonym Krzyżu <https://pck.pl/>

Lista światowego dziedzictwa UNESCO

<http://www.unesco.pl/kultura/dziedzictwo-kulturowe/swiatowe-dziedzictwo/lista-swiatowego-dziedzictwa/>

3. Sprawdź się – wykonaj ćwiczenia interaktywne

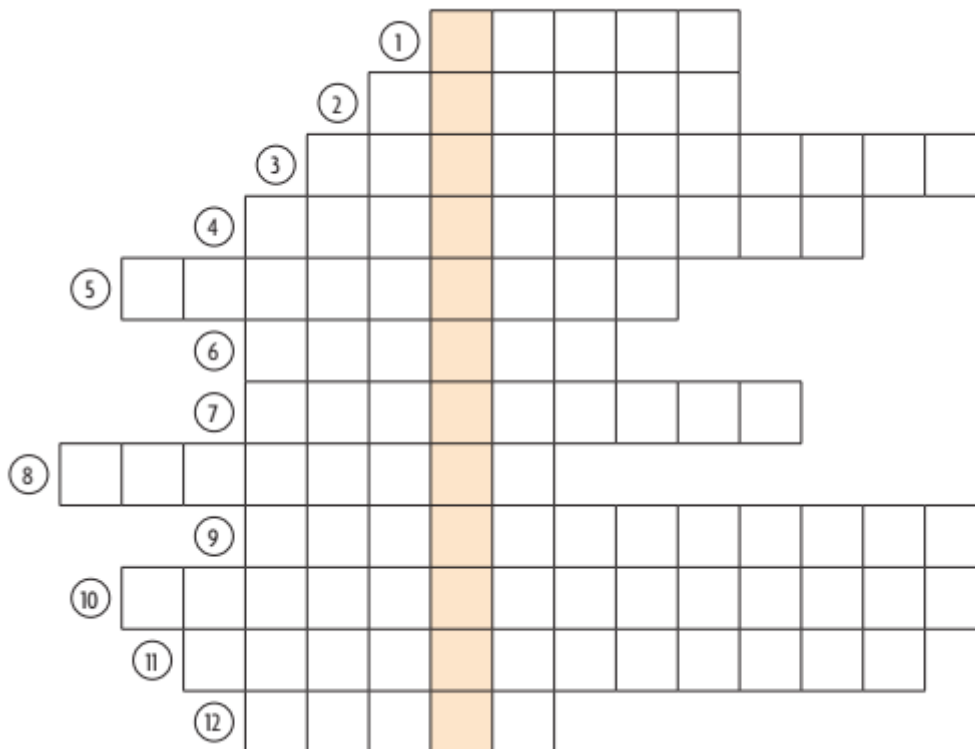
pod tematem <https://epodreczniki.pl/a/miedzynarodowe-prawo-humanitarne/D12rfNGbW>

- można ćwiczyć bez logowania :

<https://quizlet.com/452414664/test>

<https://quizlet.com/332671459/match> połącz zasadę Czerwonego Krzyża z opisem

4. Rozwiąż krzyżówkę: (w zeszyte)

1. Konwencja (1954 r.) o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego.
2. Szwajcar, twórca MPH.
3. Prawo, które powstało by chronić bezbronnych, rannych na polu walki.
4. Państwo, którego odwrócone godło jest godłem MCKiCP.
5. Oznacza umowę, pochodzi od łac. słowa *conventio*.
6. Nie może zrzec się samodzielnie uprawnień przysługujących mu z mocy konwencji.
7. Dodatkowe do konwencji.
8. Wojskowy w Norymberdze.
9. Zasada Stowarzyszenia MCKiCP mówiąca o tym, że członkowie działają z własnej woli.
10. Prawo, którego postanowieniami są konwencje genewskie i protokoły dodatkowe.
11. Zasada, według której stowarzyszenia są równe i nawzajem się wspierają.
12. Inaczej zasada.

Praca domowa (na ocenę) :

Odnajdź w Internecie lub w innych źródłach informacje o chronionych dobrach kultury w twojej najbliższej okolicy. W jaki sposób są one oznaczone? Opisz jeden wybrany obiekt. Zebrane informacje prześlij na adres i.pastor@interia.pl.

Praca może być wykonana komputerowo lub odręcznie (można zrobić skan lub zdjęcie).
Ostateczny termin przesłania pracy 14.04.2020